

Libanon-tortur: Holst maktesløs

På tross av flere henvendelser til israelske myndigheter, har ikke forsvarsminister Johan Jørgen Holst oppnådd å påvirke den blodige fremferd til den libanesiske sikkerhetsstyrken GSS.

OLAV TRYGGE
STORVIK

Med forsvarskomiteén og Aftenposten tilstede fortalte en fenrik i den norske FN-bataljonen i Libanon hvordan sikkerhetsstyrken GSS ofte passerte kontrollpostene i det norske ansvarsområde med forslåtte mennesker innullet i blodige tepper. Ifølge opplysningene var dette mennesker som ble regelrett kidnappet fra bataljonsområdet og bragt til det beryktede Kham-fengselet for harde forhør, og ofte tortur.

GSS er bemannet av sørlibanesere, men kontrolleres av Israel. Det er UNIFILs ledelse, lokale

kilder i det norske bataljonsområde og forsvarsminister Johan Jørgen Holst som opplyser det til Aftenposten. Israelske myndigheter benekter på sin side å ha slik kontroll. Forkortelsen GSS står for «General Security Service», men oversatt til hebraisk blir det «Shin Beth» som er identisk med Israels egen sikkerhetsorganisasjon, nok et indisium på en nær forbindelse mellom de to etater.

Med Shamir

— Jeg har tatt opp dette med Kham-fengslet på høyeste nivå i Israel hver gang jeg har vært der, sier forsvarsminister Johan Jørgen Holst. — Jeg har også hatt samtaler med statsminister Yitzhak Shamir, men man kommer ikke langt. Fra israelsk side blir det dels svart at man ikke har kontroll over GSS og dels at forholdene er blitt bedre. Israelerne sier at det begås grusomheter også av andre parter, noe som utvilsomt er riktig. Min reaksjon på det er at en urett ikke kan rettfærdiggjøre en annen. Det er et argument israelerne har forståelse for, og det er heller ingen tvil om at de har dårlig samvittig-

het for handlingene til GSS, mener Holst.

— Vi må nok erkjenne at det er begrenset hva vi kan gjøre og oppnå for å bedre forholdene i det norske operasjonsområdet i Libanon, innrømmer han. — Men det forhindrer selvfølgelig ikke at vi stadig skal si fra om det som skjer hver eneste gang vi observerer overgrep. Kanskje bør vi også forsøke å samarbeide enda tettere med Amnesty International i disse spørsmålene. Etter min oppfatning er det større offentlig oppmerksomhet rundt disse sakene som må til for å holde det under kontroll.

Dilemma

Forsvarsministeren ønsker ikke å uttale seg om hvorvidt FNs ordre om ikke å gripe inn mot virksomheten til GSS, er i strid med deler av FN-styrkens mandat. Men han innrømmer at myndighetene står overfor et meget vanskelig dilemma. På den ene side ønsker man å opptre slik at det ikke oppstår enda flere brudd på menneskerettighetene. Men det er også et spørsmål hvor langt man bør gå i å tilta seg kontroll. — Vi sier at Israel må ha ansvaret. Og

Forsvarsminister Holst når ikke frem med sine klager over for israelske myndigheter.

selv om de benekter det er de rent faktisk en okkupasjonsmakt med rettigheter vi ikke kan anfekte etter folkeretten, sier Holst.

— Betyr det at du erkjenner norsk maktesløshet ved hele situasjonen eller kan vi foreta oss noe for å bedre forholdene?

— Jeg er helt klar over at det er meget sterke begrensninger på hva vi kan foreta oss. Hadde det stått til oss hadde vi stanset dette første gang vi hørte om det. Men vi har hverken midler eller myndighet til å forhindre det, sier Holst; som mener situasjonen må vurderes fortløpende med henblikk på hva Norge ønsker å delta i.

«Midlertidig»

Forsvarsministeren mener at UNFIL er beviset for at ingenting er så permanent som det midlertidige. Styrken ble etablert som en «midlertidig» ordning i 1978. På

norsk side var daværende statssekretær Johan Jørgen Holst en drivende kraft både for opprettelse av styrken og norsk deltagelse i den. Lite har utviklet seg slik som man dengang tenkte og håpet, og Holst sier nå at UNIFIL ser ut til å ha blitt en «sovepute» for en del av diplomatiet som ellers måtte ha vært mere virksomt for å finne frem til løsninger på problemene i området.

Men Holst tror ikke en norsk tilbaketrekning er noen løsning. — Vi har påtatt oss en internasjonal forpliktelse. Bordet fanger. Vi gikk inn i Libanon med åpne øyne. Vi var klar over at det var en vanskelig situasjon og at det ikke fantes lettyinte løsninger. Vi kan ikke løpe fra vårt ansvar, sier Holst. Han er opptatt av å gjøre fredsbevarende operasjoner mindre ressurskrevende og mer effektive enn UNIFIL er.

102417